

tes debent eam purgare. Et ideo exeuntes debent inungi in illis partibus quibus contingit puritatem mentis inquinari.

Ad tertium dicendum, quod secundum quorundam consuetudinem fit in renibus, propter hoc quod ibi maxime viget appetitus concupisibilis; sed appetitiva non est prima radix, ut dictum est (in corp.)

Ad quartum dicendum, quod organa corporis, quibus actus peccati exercentur, sunt pedes, manus, & lingua, quibus etiam exhibetur unctio, & membra genitalia, quibus, propter immunditiam illarum partium, & honestatem sacramenti, non debet unctio adhiberi.

ARTICULUS VII. 132

Utrum mutilati debeant inungi in illis dictis partibus.

Ad septimum sic proceditur. (a) Videtur quod mutilati non sunt inungendi in illis dictis partibus. Quia sicut hoc sacramentum exigit determinatam dispositionem in suscipiente, ut scilicet sit infirmus, ita & determinatam partem. Sed ille qui non habet infirmitatem, non potest inungi. Ergo nec ille qui non habet partem illam in qua debet fieri unctio.

2. Præterea. Ille qui est cæcus à nativitate, non delinquit per visum. Sed in unctione quæ fit in oculis, fit mentio de delicto per visum. Ergo talis unctio cæco nato non debet fieri: & sic de aliis.

Sed contra est quod defectus corporis non impedit aliquid aliud sacramentum. Ergo nec istud impedire debet. Sed de necessitate istius sacramenti est quilibet unctio. Ergo omnes debent fieri mutilatis.

Respondeo dicendum, quod mutilati etiam inungi debent, quanto propinquius fieri potest ad partes illas in quibus unctio fieri debet: quia quamvis non habeant membra, habent tamen potentias animæ, quæ illis membris debentur, saltem in radice; & interior peccare possunt per ea quæ ad partes illas pertinent, quamvis non exterius.

Et per hoc patet solutio ad objecta.

QUÆSTIO XXXIII.

De iteratione huius sacramenti.

in duos articulos divisa.

Deinde considerandum est de iteratione huius sacramenti.

Circa quod queruntur duo.

(a) Ita passim. Exemplum anno 1486. Venetiis usum; quod mutilati non sunt unguendi illis unctioibus quæ partibus illis competunt.

Primo, utrum hoc sacramentum debeat iterari.

Secundo, utrum in eadem infirmitate debeat iterari.

ARTICULUS I. 133

Utrum hoc sacramentum debeat iterari.

S. Thom. ubi sup. art. 4. quæst. 1. & 2.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod hoc sacramentum non debeat iterari. Quia dignior est unctio quæ fit homini, quam quæ fit lapidi. Sed unctio altaris non iteratur, nisi altare illud fractum fuerit. Ergo nec unctio extrema, quæ adhibetur homini, debet iterari.

2. Præterea. Post extremam nihil est. Sed hæc unctio dicitur extrema. Ergo non debet iterari.

Sed contra. Hoc sacramentum est quædam spiritualis curatio per modum corporalis curationis exhibita. Sed curatio corporalis iteratur. Ergo & hoc sacramentum iterari potest.

Respondeo dicendum, quod nullum sacramentale, nec sacramentum, quod habet effectum perpetuum, debet iterari: quia ostenderetur, sacramentum non fuisse efficax ad faciendum illum effectum; & sic fieret injuria illi sacramento. Sacramentum autem quod habet effectum non perpetuum, potest iterari sine injuria, ut effectus perditus iterato recuperetur. Et quia sanitas corporis, & mentis, quæ est effectus huiusmodi sacramenti, potest amitti, postquam fuerit per sacramentum effecta; ideo hoc sacramentum sine sui injuria potest iterari.

Ad primum ergo dicendum, quod unctio lapidis fit ad ipsius altaris consecrationem, quæ est perpetua in lapide, quamdiu altare manet: & ideo non potest iterari. Sed hæc unctio non fit ad consecrationem hominis, cum non imprimatur per eam character. Et ideo non est simile.

Ad secundum dicendum, quod illud quod secundum estimationem hominum est extremum, quandoque secundum rei veritatem non est extremum. Et sic dicitur hoc sacramentum extrema unctio, quia non debet dari nisi illis quorum mors est propinqua secundum estimationem hominum.

ARTICULUS II.

Utrum in eadem infirmitate debeat iterari.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod in eadem infirmitate non debeat iterari. Quia uni morbo non debetur nisi una medicina. Sed hoc sacramentum est quædam spiritualis medicina. Ergo contra unum morbum non debet iterari.

2. Præterea. Secundum hoc posset aliquis infirmus tota die inungi, si in eodem morbo posset iterari unctio, quod est absurdum.

Sed contra est quod aliquando morbus diu durat post sacramenti perceptionem: & sic reliquæ peccatorum contrahuntur, contra quas principaliter hoc sacramentum datur. Ergo debet iterari.

Respondeo dicendum, quod hoc sacramentum non respicit tantum infirmitatem, sed etiam infirmitatis statum: quia non debet dari nisi infirmis qui secundum humanam estimationem videntur morti appropinquare. Quædam autem infirmitates non sunt diuturnæ: unde fit in eis datur hoc sacramentum tunc quando homo ad statum illum pervenit quod fit in periculo mortis, non recedit à statu illo nisi infirmitate curata: & ita non debet iterum inungi. Sed si recidivum patiat, erit alia infirmitas; & poterit fieri alia unctio. Quædam vero sunt ægitudines diuturnæ, ut hæctica, hydrophis, & huiusmodi: & in talibus non debet fieri unctio, nisi quando videntur perducere ad periculum mortis: & si homo illum articulum evadat, eadem infirmitas durante, & iterum ad similem statum per illam ægitudinem reducat, iterum potest inungi: quia jam quasi est alius infirmitatis status, quamvis non sit alia infirmitas simpliciter.

Et per hoc patet solutio ad objecta.

QUÆSTIO XXXIV.

De sacramento ordinis quoad eius essentiam, & eius partes, non obligat ut

in quinque articulis divisa.

Post hæc considerandum est de sacramento ordinis. Et primo de ordine in communi. Secundo de distinctione ordinum. Tertio de conferentibus ordinem. Quarto de impedimentis ordinandorum. Quinto de his quæ sunt ordinibus annexa.

De ipso autem ordine in communi tria videnda sunt. Primo de eius entitate, & dignitate, & partibus ejus. Secundo de ejus effectu. Tertio de suscipientibus ipsum.

Circa primum queruntur quinque.

Primo, utrum ordo in Ecclesia esse debeat.

Secundo, utrum convenienter definatur.

Tertio, utrum sit sacramentum.

Quarto, utrum ejus forma convenienter exprimat.

Quinto, utrum hoc sacramentum habeat materiam.

ARTICULUS I. 135

Utrum ordo in Ecclesia esse debeat.

S. Thom. IV. dist. xxiv. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. & seq.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod ordo in Ecclesia esse non debeat. Ordo enim requirit subjectionem, & prælationem. Sed subiectio videtur repugnare libertati, in quam vocati sumus per Christum. Ergo ordo in Ecclesia esse non debet.

2. Præterea. Ille qui in ordine constituitur, alto superior fit. Sed in Ecclesia quilibet debet se altero inferioriorem reputare: Philipp. 11. 3. Superiores invicem arbitantes. Ergo non debet in Ecclesia esse ordo.

3. Præterea. Ordo invenitur in Angelis propter distinctionem eorum in bonis naturalibus, & gratuitis. Sed omnes homines sunt in natura unum: gratiarum etiam dona quis eminentius habeat, ignotum est. Ergo ordo in Ecclesia esse non debet.

Sed contra. Ad Rom. xlii. 1. Quæ sunt à Deo, ordinata sunt. Sed Ecclesia à Deo est, quia ipse eam ædificavit sanguine suo. Ergo ordo in Ecclesia esse debet.

Præterea. Status Ecclesie est medius inter statum naturæ, & gloriæ. Sed in natura invenitur ordo; quo quædam aliis superiora sunt; & similiter in gloria, ut patet in Angelis. Ergo in Ecclesia debet esse ordo.

Respondeo dicendum, quod Deus sua opera in sui similitudinem producere voluit, quantum possibile fuit, ut perfecta essent, & per ea cognosci posset. Et ideo ut in suis operibus representaretur, non solum secundum quod in se est, sed etiam secundum quod aliis insuit, hanc legem naturalem imposuit omnibus, ut ultima per media reducerentur, & perficerentur, & media per prima, ut Dionysius dicit (cap. v. eccles. Hierarch. inter princ. & med.) Et ideo ut ista pulchritudo Ecclesie non deesset, posuit ordinem in ea, ut quidam aliis sacramenta traderent, suo modo Deo. In hoc assimilati, quasi Deo cooperantes; sicut & in corpore naturali quædam membra aliis insunt.

Ad primum ergo dicendum, quod subiectio servitutis repugnat libertati: quæ servit

ius est (a) cum aliquis dominatur aliis, ad sui utilitatem subjectis utens. Talis autem subiecto non requiritur in ordine; per quem qui præfunt, salutem subditorum querere debent, non propriam utilitatem.

Ad secundum dicendum, quod quilibet debet se reputare inferiori merito, sed non officio. Ordines autem officia quædam sunt.

Ad tertium dicendum, quod ordo in Angelis non attenditur secundum distinctionem naturæ, nisi per accidens, in quantum ad distinctionem naturæ sequitur in eis distinctio gratiæ. Attenditur autem (b) in eis per se secundum distinctionem in gratia: quia eorum ordines respiciunt participationem divinorum, & communicationem in statu gloriæ, quæ est secundum mensuram gratiæ, quasi gratiæ finis, & effectus quodammodo. Sed ordines Ecclesiæ militantis respiciunt participationem sacramentorum, & communicationem, quæ sunt causa gratiæ, & quodammodo gratiam præcedunt: & sic non est de necessitate naturæ ordinum gratia gratum faciens, sed solum potestas dispensandi sacramenta: & propter hoc etiam ordo non attenditur per distinctionem gratiæ gratum facientis, sed per distinctionem potestatis.

ARTICULUS II.

Utrum convenienter ordo designatur.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter ordo à Magistro IV. Sent. dist. xxiv. designatur, ubi dicitur: *Ordo est signaculum quoddam Ecclesiæ, quo spiritualis potestas traditur ordinato.* Pars enim non debet poni genus totius. Sed character, qui per signaculum exponitur in sequenti (c) definitione, est pars ordinis: quia dividitur contra id quod est res tantum, vel sacramentum tantum, cum sit res, & sacramentum. Ergo signaculum non debet poni quasi genus ordinis.

2. Præterea. Sicut in sacramento ordinis imprimitur character, ita in sacramento baptismi. Sed in definitione baptismi non ponitur character. Ergo nec in definitione ordinis poni debet.

3. Præterea. In baptismo etiam quædam spiritualis datur potestas accedendi ad sacramenta; & iterum est quoddam signaculum, cum sit sacramentum. Ergo hæc definitio convenit baptismi: & sic inconvenienter assignatur de ordine.

4. Præterea. Ordo relatio quædam est, quæ in utroque extremorum salvatur. Extre-

(a) Ita communiter. Exemplum supra citatum; utens. (b) deest in eis. (c) Alii distinctionem se dicitur.

ma autem relationis ordinis sunt superior, & inferior. Ergo inferiores habent ordinem, sicut & superiores. Sed in eis non est aliqua potestas præminentia, qualis ponitur hic in definitione ordinis, ut patet per expositionem sequentem (loc. sup. cit.) ubi ponitur promotio potestatis. Ergo inconvenienter definitur hic ordo.

Respondeo dicendum, quod definitio quam Magister de ordine ponit, convenit ordini, secundum quod est Ecclesiæ sacramentum. Et ideo duo ponit, scilicet signum exterius, ubi signaculum quoddam, id est signum quoddam, & effectum interiore, ubi quo spiritualis potestas, &c.

Ad primum ergo dicendum, quod signaculum non ponitur hic pro characterе interiore, sed pro eo quod exterius geritur, quod est signum interioris potestatis, & causa: & sic etiam sumitur character in illa definitione. Si tamen pro interiori characterе sumeretur, non esset inconveniens: quia divisio sacramenti in illa tria non est in partes integrales, proprie loquendo: quia illud quod est res tantum, non est de essentia sacramenti: quod est etiam sacramentum tantum, transit; (d) & sacramentum, & res manere dicitur. Unde relinquitur quod ipse character interior sit essentialiter, & principaliter ipsum sacramentum ordinis.

Ad secundum dicendum, quod quamvis in baptismo conferatur aliqua spiritualis potestas recipiendi alia sacramenta, ratione cuius characterem imprimi; non tamen hic est principalis effectus eius, sed ablutio interior, propter quam baptismus fieret, etiam priori causa non existente. Sed ordo potestatem principaliter importat. Et ideo character, qui est spiritualis potestas, in definitione ordinis ponitur, non autem in definitione baptismi.

Ad tertium dicendum, quod in baptismo datur quædam potentia spiritualis ad recipiendum, & ita quodammodo passiva. Potestas autem proprie nominat potentiam activam eam aliquam præminentiam. Et ideo hæc definitio baptismi non competit.

Ad quartum dicendum, quod nomen ordinis dupliciter accipitur. Quandoque enim significat ipsam relationem: & sic est tam in inferiori, quam in superiori, ut objecto tangit; & sic non accipitur hic. Quandoque autem accipitur pro ipso gradu, qui ordinem primo modo acceptum facit: & quia ratio ordinis, prout est relatio, invenitur ubi primo aliquid superius altero occurrit; ideo hic gradus eminens per potestatem spirituales ordo nominatur.

Ad quintum dicendum, quod si aliquis dominatur ad sui utilitatem subjectis (d) Ita dicitur Parsavi. Alii & sacramentum manere dicitur.

ARTICULUS III.

Utrum ordo sit sacramentum.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod ordo non sit sacramentum. Sacramentum enim, ut dicit Hugo de S. Victore (Lib. I. de sacram. par. ix. cap. 11. a princ.) est materiale elementum. Sed ordo non nominat aliquid huiusmodi, sed magis relationem, vel potestatem: quia ordo est pars potestatis, secundum Hieronymum. Ergo non est sacramentum.

2. Præterea. Sacramenta non sunt de Ecclesiâ triumphante. Sed ibi ordo est, ut patet in Angelis. Ergo non est sacramentum.

3. Præterea. Sicut prælatio spiritualis, quæ est ordo, datur cum quadam consecratione, ita & prælatio secularis: quia & Reges inunguntur, ut dictum est (quæst. xix. art. 3. arg. 2.) Sed regia potestas non est sacramentum. Ergo nec ordo, de quo hic loquimur.

Sed contra est quod ab omnibus enumeratur inter septem Ecclesiæ sacramenta.

Præterea. Propter quod unumquodque tale, & illud magis. Sed propter ordinem fit homo dispensator aliorum sacramentorum. Ergo homo habet magis rationem quod sit sacramentum quam alia.

Respondeo dicendum, quod sacramentum, ut ex dictis patet (q. xxix. art. 1. & IV. dist. 1. q. 1. art. 1. & III. P. quæst. lx.) nihil est aliud quam quædam sanctificatio homini exhibita cum aliquo signo visibili. Unde cum in susceptione ordinis quædam consecratio homini exhibetur per visibilia signa, constat ordinem esse sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis ordo in suo nomine non exprimat aliquod materiale elementum; tamen ordo non confertur sine aliquo elemento materiali.

Ad secundum dicendum, quod potestates proportionari debent illis ad quæ sunt. Communicatio autem divinorum, ad quam datur spiritualis potestas, non fit in Angelis per aliqua visibilia signa, sicut in hominibus contingit. Et ideo potestas spiritualis, quæ est ordo, non abhibetur Angelis cum aliquibus signis visibilibus, sicut hominibus. Et ideo in hominibus ordo est sacramentum, sed non in Angelis.

Ad tertium dicendum, quod non omnis benedictio quæ hominibus adhibetur, vel consecratio, est sacramentum: quia & Monachi, & Abbates benedicuntur; tamen illæ benedictiones non sunt sacramenta: & similiter nec

(a) Sequentia usque ad verbum exhibetur primus suppletus Nicolajus: in msi. & cuss. exemplis post ultimum verbum prima solutio sequitur uno contextu solutio secunda, sic: non autem in hoc sacramento, quamvis enim in Episcopo &c.

regalis inunctio: quia per huiusmodi benedictiones non ordinantur aliqui ad dispensationem divinorum sacramentorum, sicut per benedictiones ordinis. Et ideo non est simile.

ARTICULUS IV.

Utrum forma huius sacramenti convenienter exprimitur.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod forma huius sacramenti inconvenienter in littera (IV. dist. xxiv.) exprimitur. Quia sacramenta efficaciam habent ex forma. Sed efficaciam sacramentorum est ex virtute divina, quæ in eis secretius operatur salutem. Ergo in forma huius sacramenti debet fieri mentio de virtute divina per invocationem Trinitatis, sicut in aliis sacramentis.

2. Præterea. Imperare est ejus qui habet auctoritatem. Sed auctoritas non refidet peccatis cum qui sacramenta dispensat, sed ministerium tantum. Ergo non debet uti imperativo modo, ut diceret, *Agite*, vel *accipite*, hoc, aut illud, vel aliquid aliud huiusmodi.

3. Præterea. In forma sacramenti non debet fieri mentio nisi de illis quæ sunt de essentia sacramenti. Sed usus potestatis acceptus non est de essentia huius sacramenti, sed consequitur ad ipsum. Ergo non debet de eo fieri mentio in forma huius sacramenti.

4. Præterea. Omnia sacramenta ordinant ad eternam remunerationem. Sed in forma aliorum sacramentorum non fit mentio de remuneratione. Ergo nec in forma huius sacramenti debet de ea fieri mentio; sicut fit cum dicitur: *Habituus partem, si fideliter &c.*

Respondeo dicendum, quod hoc sacramentum principaliter consistit in potestate tradita. Potestas autem à potestate traditur, sicut simile est simili: & iterum potestas per usum innovescit, quia potentia notificatur per actus. Et ideo in forma ordinis exprimitur usus ordinis per actum qui imperatur; & exprimitur traditio potestatis per imperativum modum.

Ad primum ergo dicendum, quod alia sacramenta non ordinantur principaliter ad effectus similes potestati per quam sacramenta dispensantur, sicut hoc sacramentum. Et ideo in hoc sacramento est quasi quædam communicatio univoca. Unde in aliis sacramentis exprimitur aliquid ex parte divinæ virtutis, cui effectus sacramenti assimilatur; non autem in hoc sacramento.

(a) Ad secundum dicendum, quod prop-

ter causam specialem hoc sacramentum præceteris per modum quemdam imperativum exhibetur. Quamvis enim in Episcopo, qui est minister hujus sacramenti, non sit auctoritas respectu collationis hujus sacramenti, tamen habet aliquam potestatem respectu potestatis ordinis, que confertur per ipsum, in quantum hæc potestas à sua potestate derivatur.

Ad tertium dicendum, quod usus potestatis est effectus potestatis in genere cause efficientis; & sic non habet quod in definitione ordinis ponatur: sed est quodammodo causa in genere cause finalis; & ideo secundum hanc rationem ponitur potest in definitione ordinis. (a)

Ad quartam dicendum, quod aliter se habet in hoc, & aliis sacramentis. Nam per hoc sacramentum confertur officium aliquod, vel potestas aliquid faciendi; & ideo convenienter fit mentio remunerationis acquirendæ, si fideliter administratur: sed in aliis non confertur simile officium, vel similis potestas ad agendum; & ideo in illis nulla remunerationis mentio fit. Ad alia igitur sacramenta velut passiva quodammodo se habet suscipiens, quia recipit ea propter proprium statum perficiendum tantum; sed ad hoc sacramentum se habet quodammodo active, quia illud suscipit propter hierarchicas functiones in Ecclesia exercendas. Unde quamvis alia eo ipso quod gratiam conferunt, ordinant ad salutem; proprie tamen ad remunerationem non ordinant, sicut hoc sacramentum.

ARTICULUS V. 139

Utrum hoc sacramentum habeat materiam.

AD quintum sic proceditur. Videtur quod hoc sacramentum non habeat materiam. Quia in omni sacramento quod habet materiam, virtus operans in sacramento est in materia. Sed in rebus materialibus, quæ hic adhibentur, sicut sunt claves, candelabra, & hujusmodi, non videtur esse aliqua virtus sanctificandi. Ergo non habet materiam.

2. Præterea. In illo sacramento confertur plenitudo gratiæ septiformis, ut in littera dicitur (IV. dist. xxiv.) sicut in confirmatione. Sed materia confirmationis præexigit sanctificationem. Cum ergo ea quæ in hoc sacramento videntur esse materialia, non sint præsanctificata, videtur quod non sint materia hujus sacramenti.

3. Præterea. In quolibet sacramento habente materiam requiritur contactus materiæ ad eum qui suscipit sacramentum. Sed, ut à quibusdam dicitur, contactus ditorum materiæ

lsum ad eum qui suscipit sacramentum non est de necessitate sacramenti, sed solum porrectio. Ergo prædictæ res materiales non sunt materia hujus sacramenti.

Sed contra est quod omne sacramentum consistit in rebus, & in verbis. Sed res in quolibet sacramento sunt materia ipsius. Ergo & res quæ in hoc sacramento adhibentur, sunt materia hujus sacramenti.

Præterea. Plus requiritur ad dispensandum sacramenta quam ad suscipiendum. Sed baptismus, in quo datur potestas ad suscipiendum sacramenta, indiget materia. Ergo & ordo, in quo datur potestas ad ea dispensanda.

Respondeo dicendum, quod materia in sacramentis exterius adhibita, significat virtutem in sacramentis agentem ab extrinseco omnino advenire. Unde cum effectus proprius hujus sacramenti, scilicet character non percipiatur ex aliqua operatione ipsius qui ad sacramentum accedit, sicut erat in penitentia, sed omnino ex intrinseco adveniat; competit ei materiam habere; tamen diversimode ab aliis sacramentis quæ materiam habent: quia hoc quod confertur in aliis sacramentis, derivatur tantum à Deo, non à ministro, qui sacramentum dispensat; sed illud quod in hoc sacramento traditur, scilicet spiritualis potestas, derivatur etiam ab eo qui sacramentum dat, sicut potestas imperfecta à perfecta. Et ideo efficacia aliorum sacramentorum principaliter consistit in materia, quæ virtutem diviniæ & significat, & continet, ex sanctificatione per ministrum adhibita; sed efficacia hujus sacramenti principaliter residet penes eum qui sacramentum dispensat. Materia autem adhibetur magis ad demonstrandam potestatem, quæ traditur particulariter ab habente eam complete, quam ad potestatem causandam: quod patet ex hoc quod materia competit usui potestatis.

Et per hoc patet solutio ad primum.

Ad secundum dicendum, quod materiam in aliis sacramentis oportet sanctificari, propter virtutem quam continet; sed non est ita in proposito.

Ad tertium dicendum, quod sustinendo illud dictum, ex dictis (in corp. art.) appareret causa ejus. Quia enim potestas ordinis accipitur à ministro, sed non à materia; ideo porrectio materiæ magis est de essentia sacramenti quam tactus. Tamen ipsa verba forme videntur ostendere, quod tactus materiæ sit de essentia sacramenti: quia dicitur, *Accipe hoc, vel illud.*

QUES.

(a) Hæcque nisi, & editi libri. Deerat in omnibus solutio ad quartum quam habemus ex Nicolaj; licet Sylvius aliter antes suppleverit. Vide IV. Sentent. dist. xxiv. quæst. 1. art. 1. quæst. 4.

QUESTIO XXXV.

De effectu hujus sacramenti,

in quinque articulis divisa.

DEinde considerandum est de effectu hujus sacramenti.

Circa quod queruntur quinque.

Primo, utrum in sacramento ordinis conferatur gratia gratum faciens.

Secundo, utrum imprimatur character quantum ad omnes ordines.

Tertio, utrum character ordinis præsupponat characterem baptismalem.

Quarto, utrum præsupponat de necessitate characterem confirmationis.

Quinto, utrum character unius ordinis præsupponat de necessitate characterem alterius ordinis.

ARTICULUS I. 140

Utrum in sacramento ordinis conferatur gratia gratum faciens.

S. Thom. ubi supra art. 2. quæst. 1. & seq.

AD primum sic proceditur. Videtur quod in sacramento ordinis non conferatur gratia gratum faciens. Quia communiter dicitur, quod sacramentum ordinis ordinatur contra defectum ignorantie. Sed contra ignorantiam non datur gratia gratum faciens; sed gratia gratis data: quia gratia gratum faciens magis respicit affectum. Ergo in sacramento ordinis non datur gratia gratum faciens.

2. Præterea. Ordo distinctionem importat. Sed membra Ecclesiæ non distinguuntur per gratiam gratum facientem, sed secundum gratiam gratis datam, de qua dicitur I. Corinth. xii. 4. *Divisiones gratiarum sunt.* Ergo in ordine non datur gratia gratum faciens.

3. Præterea. Nulla causa præsupponit effectum suum. Sed in eo qui accedit ad ordines, præsupponitur gratia, per quam sit idoneus ad susceptionem ordinis. Ergo talis gratia non conferitur in ordinis collatione.

Sed contra. Sacramenta novæ legis efficiunt quod figurant. Sed ordo per numerum septenarium significat septem dona Spiritus Sancti, ut in littera dicitur (IV. dist. xxiv.) *Ergo dona Spiritus Sancti, quæ non sunt sine gratia gratum faciente, in ordine dantur.*

Præterea. Ordo est sacramentum novæ legis. Sed in definitione talis sacramenti ponitur, *ut causa gratiæ efficiat.* Ergo causat gratiam in suscipiente.

Respondeo dicendum, quod *Dei perfecta sunt opera, ut dicitur Deuter. xxxii. 4.* Et ideo *S. Th. Op. Tom. VI.*

cuicumque datur potentia aliqua divinitus, datur etiam ea per quæ executio illius potentie possit congrue fieri. Et hoc etiam in naturalibus patet: quia animalibus dantur membra, quibus potentia animæ possunt exire in actus suos, nisi sit defectus ex parte materiæ. Sicut autem gratia gratum faciens est necessaria ad hoc, quod homo digne sacramenta recipiat; ita etiam ad hoc, quod homo digne sacramenta dispense. Et ideo, sicut in baptismo, per quem fit homo susceptivus aliorum sacramentorum, datur gratia gratum faciens; ita in sacramento ordinis, per quod homo ordinatur ad aliorum sacramentorum dispensationem.

Ad primum ergo dicendum, quod ordo datur non in remedium unius persone, sed totius Ecclesiæ. Unde quod dicitur contra ignorantiam dari, non est intelligendum ita, quod per susceptionem ordinis pellatur ignorantia in suscipiente; sed quia suscipiens ordinem, præficitur ad pellendam ignorantiam in plebe.

Ad secundum dicendum, quod quamvis dona gratiæ gratum facientis communia sint omnibus membris Ecclesiæ; tamen illorum donorum, secundum quæ attenditur distinctio in membris Ecclesiæ, idoneus susceptor aliquis esse non potest, nisi caritas addit: quæ quidem sine gratia gratum faciente esse non potest.

Ad tertium dicendum, quod ad idoneam executionem ordinum non sufficit bonitas qualicumque, sed requiritur bonitas excellens; ut sicut illi qui ordinem suscipiunt, super plebem constituuntur gradu ordinis, ita & superiores sint merito sanctitatis. Et ideo præexigitur gratia quæ sufficiat ad hoc, quod digne connumerentur in plebe Christi; sed confertur in ipsa susceptione ordinis amplius gratiæ munus, per quod ad majora reddantur idonei.

ARTICULUS II. 141

Utrum in sacramento ordinis imprimatur character quantum ad omnes ordines.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod in sacramento ordinis non imprimatur character quantum ad omnes ordines. Quia ordinis character est quedam spiritualis potestas. Sed quidam ordines non ordinantur nisi ad quosdam actus corporales, scilicet ostiarum, vel acolythi. Ergo in his non imprimatur character.

2. Præterea. Omnis character est indelebilis. Ergo per characterem homo ponitur in tali statu, à quo non possit recedere. Sed illi qui habent aliquos ordines, possunt licite redire ad laicatum. Ergo non imprimuntur characteres in omnibus ordinibus.

3. Præterea. Per characterem homo adscribitur ad aliquid sacrum dandum, vel suscipiendum.

dum. Sed ad susceptionem sacramentorum homo sufficienter ordinatur per characterem baptismalem: dispensator autem sacramentorum non constituitur homo nisi in ordine sacerdotali. Ergo in aliis ordinibus non imprimitur character.

Sed contra. Omne sacramentum in quo non imprimitur character, est iterabile. Sed nullus ordo est iterabilis. Ergo in quolibet ordine imprimitur character.

Præterea. Character est signum distinctivum. Sed in quolibet ordine est aliqua distinctio. Ergo quilibet ordo imprimitur characterem.

Respondeo dicendum, quod circa hoc fuit triplex opinio.

Quidam enim dixerunt, quod in solo ordine sacerdotali character imprimitur. Sed hoc non est verum: quia actum diaconi nullus potest exercere licite, nisi diaconus; & ita patet, quod habet aliquam spirituales potestatem in dispensatione sacramentorum, quam alii non habent.

Et propter hoc alii dixerunt, quod in sacerdotibus ordinibus imprimitur character, non autem in minoribus. Sed hoc iterum nihil est: quia per quemlibet ordinem aliquis constituitur supra plebem in aliquo gradu potestatis ordinata ad sacramentorum dispensationem.

Unde cum character sit signum distinctivum ab aliis, oportet quod in omnibus character imprimatur: cuius etiam signum est, quod perpetuo manent, & nunquam iterantur. Et hæc est tertia opinio, quæ communior est.

Ad primum ergo dicendum, quod quilibet ordo vel habet actum circa ipsum sacramentum, (a) vel ordinat ad sacramentorum dispensationem; sicut ostiarii habent actum admittendi homines ad divinorum sacramentorum inspectionem; & sic de aliis: & ideo in omnibus requiritur spiritualis potestas.

Ad secundum dicendum, quod quantumcumque homo ad laicorum se transferat, semper tamen manet in eo character: quod patet ex hoc, quod si ad clericatum revertatur, non iterum ordinem, quem habuerat, suscipit.

Ad tertium dicendum, sicut ad primum.

ARTICULUS III. 142

Utrum character ordinis præsupponat characterem baptismalem.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod character ordinis non præsupponat characterem baptismalem. Quia per characterem ordinis homo efficitur dispensator sacramentorum, per characterem baptismalem suscepti-

(a) Nicolajus vel ordinatum ad sacramentum, &c. *Exemplum Veni. ann. 1486. vel sacramentorum dispensationem.*

us eorumdem. Sed potestas activa non præsupponit de necessitate passivam: quia potest esse sine ea, sicut patet in Deo. Ergo character ordinis non præsupponit de necessitate characterem baptismalem.

2. Præterea. Potest contingere, quod aliquis non sit baptizatus, qui se baptismatum existimat probabiliter. Si ergo talis ad ordinem accedat, non consequetur characterem ordinis, si character ordinis præsupponit characterem baptismalem; & sic ea quæ fieri vel in consecratione, vel in absolutione, nihil erunt; & in hoc Ecclesia decipietur: quod est inconveniens.

Sed contra. Baptismus est janua sacramentorum. Ergo cum ordo sit quoddam sacramentum, præsupponit baptismum.

Respondeo dicendum, quod nihil potest aliquis recipere cuius receptivam potentiam non habet. Per characterem autem baptismalem efficitur homo receptivus aliorum sacramentorum. Unde qui characterem baptismalem non habet nullum aliud sacramentum recipere potest. Et sic character ordinis baptismalem characterem præsupponit.

Ad primum ergo dicendum, quod in eo qui habet potentiam activam à se, potentia activa non præsupponit passivam; sed in eo qui habet potentiam activam ab alio, præexigitur ad potentiam activam potentia passiva, quæ recipere possit potentiam activam.

Ad secundum dicendum, quod talis, si ad sacerdotium promoveatur, non est sacerdos; nec conficere potest, nec absolvere in foro penitentiali. Unde secundum canones debet baptizari, & iterato ordinari, sicut dicitur Extra, de presbytero non baptizato (cap. *Si quis*, & cap. *Veniens*). Et si etiam in Episcopum promoveatur, illi quos ordinat, non habent ordinem. Sed tamen pie credi potest, quod quantum ad ultimos effectus sacramentorum, summus Sacerdos suppleret defectum; & quod non permitteret hoc ita latere, quod Ecclesia posset periculum imminere.

ARTICULUS IV. 143

Utrum character ordinis præsupponat de necessitate characteris confirmationis.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod ordo præsupponat de necessitate characterem confirmationis. Quia in his quæ sunt ordinata ad invicem, sicut medium præsupponit primum, ita ultimum præsupponit medium. Sed character confirmationis præsupponit baptismalem, quasi primum. Ergo character ordinis præsupponit characterem confirmationis quasi medium.

2. Præ-

2. Præterea. Qui ad alios confirmandos ponuntur, maxime debent esse firmi. Sed illi qui sacramentum ordinis suscipiunt, sunt aliorum confirmatores. Ergo ipsi maxime debent habere sacramentum confirmationis.

Sed contra. Apostoli receperunt potestatem ordinis ante ascensionem, Joann. xx. 22. ubi dictum est eis: *Accipite Spiritum Sanctum*. Sed confirmari sunt post ascensionem per adventum Spiritus Sancti. Ergo ordo non præsupponit confirmationem.

Respondeo dicendum, quod ad susceptionem ordinis præexigitur aliquid de necessitate sacramenti, & aliquid quasi de congruitate. De necessitate enim sacramenti exigitur, quod ille qui accedit ad ordinem sit ordinis susceptivus; quod competit ei per baptismum: & ideo character baptismalis præsupponitur de necessitate sacramenti, ita quod sine eo sacramentum ordinis conferri non potest. Sed de congruitate requiritur omnis perfectio, per quam aliquis reddatur idoneus ad executionem ordinis: & unum de istis est ut sit confirmatus. Et ideo de congruitate character ordinis characterem confirmationis præsupponit, & non de necessitate.

Ad primum ergo dicendum, quod non est similis habitudo huius medi ad ultimum, & primi ad medium: quia per characterem baptismalem fit homo susceptivus sacramenti confirmationis; non autem per characterem confirmationis fit homo susceptivus sacramenti ordinis. Et ideo non est similis ratio.

Ad secundum dicendum, quod illa ratio procedit de idoneitate quantum ad congruitatem.

ARTICULUS V. 144

Utrum character unius ordinis de necessitate præsupponat characterem alterius ordinis.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod character unius ordinis præsupponat de necessitate characterem alterius ordinis. Quia major est convenientia ordinis ad ordinem, quam ordinis ad aliud sacramentum. Sed character ordinis præsupponit characterem alterius sacramenti, scilicet baptismi. Ergo multo fortius character unius ordinis, præsupponit characterem alterius.

2. Præterea. Ordines sunt quidam gradus. Sed nullus potest pervenire ad posteriorem gradum, nisi prius confecerit ad priorem. Ergo nullus potest accipere characterem ordinis sequentis, nisi prius acceperit ordinem præcedentem.

Sed contra. Si omittatur aliquid in sacramento, quod sit de necessitate sacramenti, oportet quod sacramentum iteretur. Sed, si

8. Thom. Op. Tom. VI.

aliquis accipiat sequentem ordinem, prætermisso primo, non reordinatur; sed confertur ipsi, quod debeat, secundum statuta canonum (cap. *Tua littere*, de Clerico per salt. prom.) Ergo præcedens ordo non est de necessitate sequentis.

Respondeo dicendum, quod non est de necessitate superiorum ordinem; quod aliquis minores ordines prius habeat: quia potestates sunt distinctæ; & una, quantum est de sui ratione, non requirit aliam in eodem subjecto. Et ideo etiam in primitiva Ecclesia aliqui ordinabantur in presbyteros, qui prius inferiores ordines non susceperant; & tamen poterant omnia quæ inferiores ordines possunt: quia inferior potestas comprehenditur in superiori virtute; sicut sensus in intellectu; & ducatus in regno. Sed postea per constitutionem Ecclesie determinatum est, quod ad majores ordines se non ingerat, qui prius minoribus officiis se non humiliavit. Et inde est; quod qui ordinantur per salum, secundum canones (loc. cit.) non reordinantur; sed id quod ommissum fuerat de præcedentibus ordinibus, eis confertur.

Ad primum ergo dicendum, quod magis conveniunt ordines ad invicem secundum similitudinem speciei, quam ordo cum baptismo; sed secundum proportionem potentie ad actum magis convenit baptismus cum ordine, quam ordo cum ordine: quia per baptismum acquirit homo potentiam passivam recipiendi ordines; non autem per ordinem inferiorem datur potentia passiva recipiendi majores ordines.

Ad secundum dicendum, quod ordines non sunt gradus qui occurrant in actione una, vel in uno motu, ut oporteat ad ultimum per primum devenire, sed sunt sicut gradus in diversis rebus constituti, sicut est gradus inter hominem, & Angelum: non oportet autem, quod ille qui sit Angelus, prius fuerit homo. Similiter etiam sunt gradus inter caput, & omnia membra corporis; nec oportet quod illud, quod est caput, prius fuerit pes. Et similiter est in proposito.

QUÆSTIO XXXVI.

De qualitate suscipientium hoc sacramentum, in quinque articulis divisi.

Deinde considerandum est de qualitate suscipientium hoc sacramentum.

Circa quod quaruntur quinque.

Primo, utrum in suscipientibus hoc sacramentum requiratur bonitas vitæ.

Secundo, utrum requiratur scientia totius sacre Scripturæ.

Tertio, utrum ex ipso merito vitæ aliquis ordinis gradus consequatur.

Q 2

Quar-

Quarto, utrum promovens indignos ad ordines peccet. Quinto, utrum aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscipere uti.

ARTICULUS I.

Utrum in suscipiendis ordinibus requiratur bonitas vite.

Thom. ubi sup. art. 3. q. 1. et sequens.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod in suscipiendis ordinibus non requiratur bonitas vite. Quia per ordinem aliquis ordinatur ad dispensationem sacramentorum. Sed sacramenta possunt dispensari a bonis, & malis. Ergo non requiritur bona vita.

Præterea. Non est majus ministerium, quod Deo in sacramentis exhibetur, quam quod ipsi corporaliter adhibetur. Sed a ministerio ipsius corporali non repulsi Dominus mulierem peccatricem, & infamem, ut patet Luc. vii. Ergo nec a ministerio ejus sacramentis tales sunt amovendi.

Præterea. Per omnem gratiam datur aliquod remedium contra peccatum. Sed illis qui habent peccatum, non debet aliquod remedium denegari, quod eis valere possit. Cum ergo in sacramento ordinis gratia conferatur, videtur quod debeat etiam peccatoribus hoc sacramentum dari.

Sed contra. Levit. xxi. 17. Homo de semine Aaron, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium ejus. Sed per maculam, ut dicit Glossa (interl. & ord. Helych.) omnino vitium intelligitur. Ergo ille qui est aliquo vitio irretitus, non debet ad ministerium ordinis admitti.

Præterea. Hieronymus dicit (sup. illud Tit. i. 11.) Nempe te contemnat, quod non solum Episcopi, presbyteri, & diaconi debent magno re providere, ut cunctum populum, cui præsentent, sermone, & conversatione præeant; verum etiam inferiores gradus, & omnes omnino, qui domui Dei servant: quia vehementer Ecclesiam Dei destruit, meliores esse laicos quam clericos. Ergo in omnibus ordinibus requiritur sanctitas vite.

Respondeo dicendum, quod, sicut Dionysius dicit in 11. cap. Eccl. Hierarch. (sub fin.) ut scilicet, & chariores essentia replicat influxu solarium splendorum, tamen in eis supereminet ad similitudinem Solis ad alia corpora invehant, sic in divino omni non est audendum aliis ducem fieri, nisi secundum omnem habitum suum factus sit. Deiformissimus, & Deo simillimus. Unde cum in quolibet ordine aliquis constituitur

(a) De ea quæ in vobis est spe tantum habet Vulgata: hanc vero sententiam ex Beda adoptavit, D. Thomas.

dux aliis in rebus divinis, quasi presumptuosus mortaliter peccat qui cum conscientia peccati mortalis ad ordines accedit. Et ideo sanctitas vite requiritur ad ordinem de necessitate præcepti, sed non de necessitate sacramentali. Unde, si malus ordinatur, nihilominus ordinem habet, tamen cum peccato, quod, sicut vera sacramenta sunt quæ peccator dispensat, ita verum sacramentum ordinis recipit, & sicut indigne dispensat, ita indigne recipit.

Ad secundum dicendum, quod illud ministerium erat tantum in executione corporalis obsequii; quod etiam sic peccatores facere possunt. Secus autem est de ministerio spirituali, ad quod applicatur ordinati: quia per ipsum efficiuntur medi inter Deum, & plebem ideo debent bona conscientia nitere quoad Deum, & bona fama quoad homines.

Ad tertium dicendum, quod aliquæ medicinæ sunt quæ exigunt robur naturæ; alia cum periculo mortis assumuntur: & alia sunt quæ debilibus dari possunt. Ita etiam in spiritualibus quædam sacramenta sunt ordinata ad remedium peccati, & talia peccatoribus sunt exhibenda, sicut baptismus; & penitentia: alia vero, quæ perfectionem gratiæ conferunt, requirunt hominem per gratiam confortatum.

ARTICULUS II.

Utrum requiratur scientia totius sacre doctrine, & Scripturæ, multum.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod requiratur scientia totius sacre Scripturæ. Quia ille debet habere legis scientiam, a cuius ore lex requiritur. Sed laici legem requirunt de ore sacerdotis, ut patet Malach. ii. Ergo ipse debet legis totius habere scientiam.

Præterea. I. Petr. i. 11. 15. Parati semper ad satisfactionem omni peccanti vobis rationem de ea quæ in vobis est, (a) fide, & spe. Sed redete de his rationem quæ sunt fidei, & spei, est illorum qui perfectam scientiam sacrarum Scripturarum habent. Ergo talem scientiam debent habere illi qui ponuntur in ordinibus, quibus verba prædicta dicuntur.

Præterea. Nullus congrue legit quod non intelligit: quia legere, & non intelligere negligere est, ut dicit Cato (in Rudiment.) Sed ad lectorem, qui est quasi infimus ordo, pertinet vetus Testamentum legere, ut in littera dicitur (IV. dist. xxiv.) Ergo ad eum pertinet habere totius veteris Testamenti intellectum, & multo fortius ad alios superiores ordines.

Sed

Sed contra est, quod multi promoventur ad sacerdotium qui penitus de talibus nihil sciunt, etiam in religionibus multis. Ergo videtur quod talis scientia non requiritur.

Præterea. In vitis Patrum legitur, aliquos simplices monachos ad sacerdotium promotos, qui erant sanctissimæ vite. Ergo non requiritur prædicta scientia in ordinandis.

Respondeo dicendum, quod in quolibet actu hominis, si debeat esse ordinatus, oportet quod addit directio rationis. Unde ad hoc quod homo ordinis officium exequatur, oportet quod habeat tantum de scientia, quod sufficiat ad hoc quod dirigatur in actu ordinis illius. Et ideo talis scientia requiritur in eo, qui debet ad ordines promoveri, & non ut universaliter in tota sacra Scriptura sit instructus, sed plus, vel minus, secundum quod ad plura, vel pauciora se ejus officium extendit; scilicet ut illi qui aliis præponuntur curam animarum suscipientes, scient ea quæ ad doctrinam fidei, & morum pertinent; & alii scient ea quæ ad executionem sui ordinis spectant.

Ad primum ergo dicendum, quod sacerdos habet duos actus, unum principalem supra corpus Christi verum, & alterum secundarium supra corpus Christi mysticum. Secundus autem actus dependet a primo; sed non convertitur. Et ideo aliqui ad sacerdotium promoventur quibus committitur primus actus tantum; sicut religiosi quibus cura animarum non committitur; & a talium ore lex non requiritur, sed solum quod sacramenta conficiant: & ideo talibus sufficit, si tantum de scientia habeant, quod ea quæ ad sacramentum perficiendum spectant, rite servare possint. Alii autem promoventur ad alium actum, qui est supra corpus Christi mysticum; & a talium ore populus legem requirit: unde scientia legis in eis esse debet, non quidem ut scient omnes difficiles quæstiones legis (quia in his debet ad superiores recursum haberi) sed, ut scient ea quæ populus debet credere, & observare de lege. Sed ad superiores sacerdotes, scilicet Episcopos, pertinet ut etiam ea quæ difficultatem in lege facere possunt, scient; & tanto magis, quanto in majori gradu collocantur.

Ad secundum dicendum, quod ratio reddenda de fide, & spe non est intelligenda talis, quæ sufficiat ad probandum quæ fidei, vel spei sunt, cum utrumque de invisibilibus sit; sed ut scient in communi probabilitatem utriusque ostendere, ad quod non requiritur multum magna scientia.

Ad tertium dicendum, quod ad lectorem non pertinet tradere intellectum sacre Scripturæ populo (quia hoc est superiorum ordinum) sed solum pronuntiare. Et ideo ab eo non exi-

gitur, quod tantum habeat de scientia qua sacramentum intelligat, sed solum quod recte pronuntiare sciat. Et, quia talis scientia de facili addiscitur, & a multis; ideo probabiliter affirmari potest, quod ordinatus talem scientiam acquireret, si etiam tunc eam non habeat; maxime si in via ad hoc esse videatur.

ARTICULUS III.

Utrum ex merito vite aliquis gradus ordinis consequatur.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod ex ipso merito vite aliquis gradus ordinis consequatur. Quia, sicut dicit Chrysostomus (alius Auctor hom. xi. 11. in op. imperf. parum a princeps) non omnis sacerdos sanctus est, sed omnis sanctus sacerdos. Sed ex merito vite aliquis efficitur sanctus, & sacerdos; & multo fortius alios ordines habens.

Præterea. In rebus naturalibus ex hoc ipso aliqua in gradu superiori collocantur, quod Deo appropinquant, & magis de ejus bonitatibus participant, ut dicit Dionysius iv. cap. eccl. Hier. (parum a med.) Sed ex merito sanctitatis, & scientiæ aliquis efficitur Deo propinquior, & plus de ejus bonitatibus recipiens. Ergo ex hoc ipso in gradu ordinis collocatur.

Sed contra. Sanctitas semel habita potest amitti. Sed ordo semel habitus nunquam amittitur. Ergo ordo non constituitur in ipso merito sanctitatis.

Respondeo dicendum, quod causa debet esse proportionata suo effectui. Et ideo, sicut in Christo, a quo descendit gratia in omnes homines, oportet quod sit gratiæ plenitudo; ita in ministris Ecclesiæ, quorum non est dare gratiam, sed gratiæ sacramenta, non constituitur gradus ordinis ex hoc, quod habent gratiam, sed ex hoc quod participant aliquod gratiæ sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod Chrysostomus accipit sacerdotis nomen quantum ad rationem interpretationis, secundum quod sacerdos idem est, quod sacra dant: sic enim quilibet justus, in quantum sacramenta alicui in auxilium dat, sacerdotis interpretationem habet. Non autem loquitur secundum nominis significationem: est enim hoc nomen sacerdos institutum ad significandum eum qui sacra dat in sacramentorum dispensatione.

Ad secundum dicendum, quod res naturales efficiuntur in gradu super alia, secundum quod in ea agere possunt ex forma sua: & ideo ex hoc ipso, quod formam nobiliorem habent, in altiori gradu constituantur. Sed ministri Ecclesiæ non pro-

proponuntur aliis, ut eis ex propriæ sanctitatis virtute aliquid tribuant (quia hoc solius Dei est) sed sicut ministri, & quodammodo instrumenta illius effluxus qui fit à capite in membra. Et ideo non est simile quantum ad dignitatem ordinis, quamvis sit simile quantum ad congruitatem.

ARTICULUS IV. 148

Utrum promovens indignos ad ordines peccet.

AD quartum sic proceditur. Videtur quod promovens indignos ad ordines non peccet. Quia Episcopus indiget coadjutoribus in minoribus officiis constitutis. Sed non potest eos invenire in sufficienti numero, si talem idoneitatem in eis requireret, qualis à Sanctis describitur. Ergo, si aliquos non idoneos promovet, videtur quod sit exculabilis.

2. Præterea. Ecclesia non solum indiget ministris ad dispensationem spiritualium, sed etiam ad gubernationem temporalium. Sed quandoque illi qui non habent scientiam, vel sanctitatem vitæ, possunt esse utiles ad gubernationem temporalium, vel propter potentiam sæcularem, vel propter industriam naturalem. Ergo videtur quod tales sine peccato possent promoveri.

3. Præterea. Quilibet tenetur peccatum vitare, quantum potest. Si ergo Episcopus peccat indignos promovens, debet adhibere maximam diligentiam ad sciendum, an illi qui accedunt ad ordines, sint digni, ut fiat diligens inquisitio de moribus, & scientia eorum: quod non videtur alicubi observari.

Sed contra. Pejus est promovere malos ad sacra ministeria, quam jam promotos non corrigere. Sed Heli mortaliter peccavit, non corrigens filios suos de malitia eorum: unde *cadens retrosum mortuus est*, ut dicitur I. Reg. xv. Ergo non sine peccato evadit (a) qui indignos promovet.

Præterea. Spiritualia temporalibus sunt præponenda in Ecclesia. Sed mortaliter peccaret qui res Ecclesiæ temporales scienter sub periculo poneret. Ergo multo fortius, qui poneret res spirituales sub periculo. Sed sub periculo ponit res spirituales quicumque indignos promovet: quia *ejus vita despicitur*, ut dicit Gregorius (hom. xlii. in Evang. à princ.) *resbat ut ejus prædicatio contemnatur*, & eadem ratione omnia spiritualia ab eis exhibita. Ergo indignos promovens mortaliter peccat.

Respondeo dicendum, quod à Domino (Lucæ xlii.) describitur fidelis servus, qui constitutus est *supra familiam suam, ut det illi*

(a) Al. si indignos.

lis tritici mensuram. Et ideo infidelitatis reus est qui alicui supra mensuram ejus divina tradita. Hoc autem facit quicumque indignos promovet. Et ideo crimen mortale committit, quasi summo Domino infidelis, & præcipue cum hoc in detrimentum Ecclesiæ vergat, & honoris divini, qui per bonos ministros promovetur. Effet enim infidelis terreno domino qui in ejus officio aliquos inutiles poneret.

Ad primum ergo dicendum, quod Deus nunquam ita deserit Ecclesiam suam quin inveniantur idonei ministri sufficientes ad necessitatem plebis, si digni promoverentur, & indigni repellentur.

Et si non possent tot ministri inveniri, quomodo sunt, melius esset habere paucos ministros bonos quam multos malos, ut dicit Beatus Clemens (epist. 11. ad Jacobum Fratrem Dom. ante med.)

Ad secundum dicendum, quod temporalia non sunt quærenda nisi propter spiritualia. Unde omne commodum temporale debet negligi, & omne lucrum sperni, propter spirituale bonum promovendum.

Ad tertium dicendum, quod ad minus hoc requiritur, quod nesciat ordinans aliquid contrarium sanctitati in ordinando esse; sed etiam exigitur amplius ut secundum mensuram ordinis, vel officii injungendi diligentior cura apponatur, ut habeatur certitudo de qualitate promovendorum, saltem ex testimonio aliorum. Et hoc est, quod Apostolus dicit I. Timoth. v. 22. *Manus cito nemini imposueris*.

ARTICULUS V. 149

Utrum aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto uti.

AD quintum sic proceditur. Videtur quod aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto uti. Quia peccat, si non utatur, cum ex officio teneatur. Si ergo utendo peccat, non potest peccatum vitare quod est inconveniens.

2. Præterea. Dispensatio est juris relaxatio. Ergo quamvis de jure esset ei illicitum uti ordine suscepto, tamen ex dispensatione est licet.

3. Præterea. Quicumque communicat alicui in peccato mortali, peccat mortaliter. Si ergo peccator in usu ordinis peccat mortaliter, tunc etiam peccat mortaliter qui ab eo aliquid divinum accipit, vel ab eo exigit: quod videtur absurdum.

4. Præterea. Si utendo ordine suo peccat, ergo quilibet actus ordinis, quem facit, est

peccatum mortale: & ita cum in una executione ordinis multi actus concurrant, videtur quod multa peccata committat: quod valde durum videtur.

Sed contra est quod Dionysius in epist. ad Demophilum (que est vii. à med.) dicit: *Talis, scilicet qui non est illuminatus, audax videtur, sacerdotibus manus apponens; & non timeret, neque veretur ad divina præter dignitatem exequens, & putans Deum ignorare, que ipse in seipso cognovit; & decipere affirmat falso nomine patrem ab ipso appellatum: & audet ipsius numeris immundas infamias (non enim dicam orationes) super divina signa Christi formiter enuntiare.* Ergo sacerdos est quasi blasphemus, & deceptor, qui indigne suum ordinem exequitur; & sic mortaliter peccat: & eadem ratione quilibet alius ordinatus.

Præterea. Sanctitas vitæ requiritur in sufficiente ordinem, ut sit idoneus ad exequendum. Sed peccat mortaliter qui cum peccato mortali ad ordines accedit. Ergo multo fortius peccat mortaliter in qualibet executione sui ordinis.

Respondeo dicendum, quod lex præcipit (Deuter. xvi.) *ut homo juste ea que justa sunt exequatur*. Et ideo quicumque hoc quod sibi competit ex ordine, facit indigne, quod justum est, injuste exequitur, & contra præceptum legis facit; ac per hoc mortaliter peccat. Quicumque autem cum peccato mortali aliquid sacrum officium pertractat, non est dubium quin indigne illud faciat. Unde patet quod mortaliter peccat.

Ad primum ergo dicendum, quod non est perplexus, ut necessitatem peccandi habeat: quia potest peccatum dimittere, vel officium resignare, ex quo obligabatur ad ordinis executionem.

Ad secundum dicendum, quod jus naturale est indispensabile: hoc autem est de jure naturali ut homo sancta sancte pertractet: & contra hoc nullus potest dispensare.

Ad tertium dicendum, quod quàmdiu minister Ecclesiæ qui est in peccato mortali, ab Ecclesia sustinetur, ab eo sacramenta ejus subditus recipere debet, quia ad hoc est ei obligatus; sed tamen præter necessitatem articulum non esset tutum, quod eum induceret ad aliquid sui ordinis exequendum, durante tali conscientia, quod ille in peccato mortali esset; quam tamen deponere posset, quia in instanti homo à divina gratia emundatur.

Ad quartum dicendum, quod quodcumque homo exhibet se in aliquo actu, ut ministrum Ecclesiæ, in peccato mortali existens, mortaliter peccat, & toties, quoties hujusmodi actum facit: quia, ut Dionysius dicit i. cap. eccles. Hierar. (sub fin.) *immundis nec symbola, id est sacramentalia signa, tangere fas*

est. Unde quando tangunt res sacras, quasi suo officio utentes, peccant mortaliter. Secus autem esset, si in aliqua necessitate aliquid sacrum contingeret, vel exegerentur in illo casu, in quo etiam laicis liceret; sicut, si baptizarent in aliquo articulo necessitatis, vel si corpus Christi in terram prostratum colligerent.

QUÆSTIO XXXVII.

De distinctione ordinum, & eorum actibus, & characteris impressione,

in quinque articulos divisa.

Consequenter agendum est de distinctione ordinum, & eorum actibus, & characteris impressione.

Circa quod quærentur quinque.

Primo, utrum ordo debeat in plures distingui.

Secundo, quor sint.

Tertio, utrum debeant distingui per sacros, & non sacros.

Quarto, utrum actus ordinum conveniant in littera assignentur.

Quinto, quando ordinum characteres imprimantur.

ARTICULUS I. 150

Utrum debeant plures ordines distingui.

S. Thom. IV. dist. xxiv. quæst. 11. art. 1. quæst. 1. & seq.

AD primum sic proceditur. Videtur quod non debeant plures ordines distingui. Quanto enim aliqua virtus est major, tanto minus est multiplicata. Sed hoc sacramentum est dignius aliis sacramentis, in quantum conficitur suscipientes in aliquo gradu super alios. Cum ergo alia sacramenta non distinguantur in plura, que recipiant prædicationem totius, nec hoc sacramentum debet in plures ordines distingui.

2. Præterea. Si dividitur, aut est divisio totius in partes integrales, aut in partes subjectivas. Non autem in partes integrales, quia sic non recipient prædicationem totius. Ergo est divisio in partes subjectivas. Sed partes subjectivæ recipiunt in plurali prædicationem generis remoti, sicut generis proximi; sicut homo, & animal sunt plura animalia, & plura corpora animata. Ergo, & sacerdotium, & diaconatus, sicut sunt plures ordines, ita sunt plura sacramenta, cum sacramentum sit quasi genus ad ordines.

3. Præterea. Secundum Philosophum in VIII. Eth. (cap. x.) *regimen in quo unus tantum principatur, est nobilissimum regimen communitatis*